МЦМС

CIVICUS
World Alliance for Citizen Participation

Контекст на граѓанското општетсво во Македонија

ИНДЕКС НА ГРАЃАНСКОТО ОПШТЕСТВО

3.5.2007 г., Скопје

Дијаграм (дијамант) на граѓанското општество

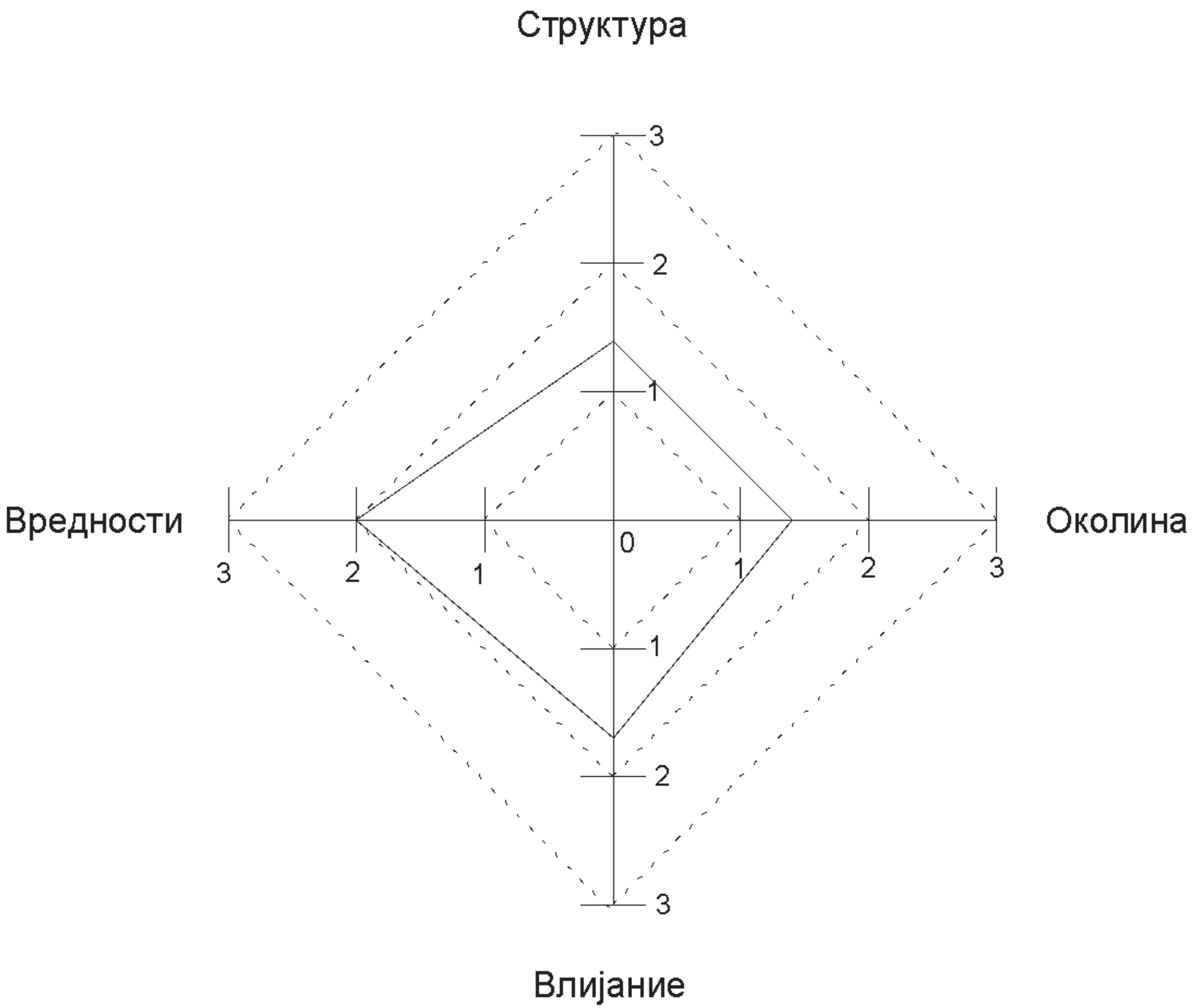

Структура

- Кој е внатрешниот изглед на граѓанското општество?
- Колку големо, активно и претставително е граѓанското општество?
- Број на членови, ниво на добротворство и волонтерство, инфраструктура и ресурси

Структура 1,5

Меѓусебни односи	2,0
Ниво на организација	1,8
Разновидност на учесниците во граѓанското општество	1,7
Ресурси	1,7
Широчина на граѓанското учество	1,4
Длабочина на граѓанското учество	0,7

Широчина на граѓанското учество

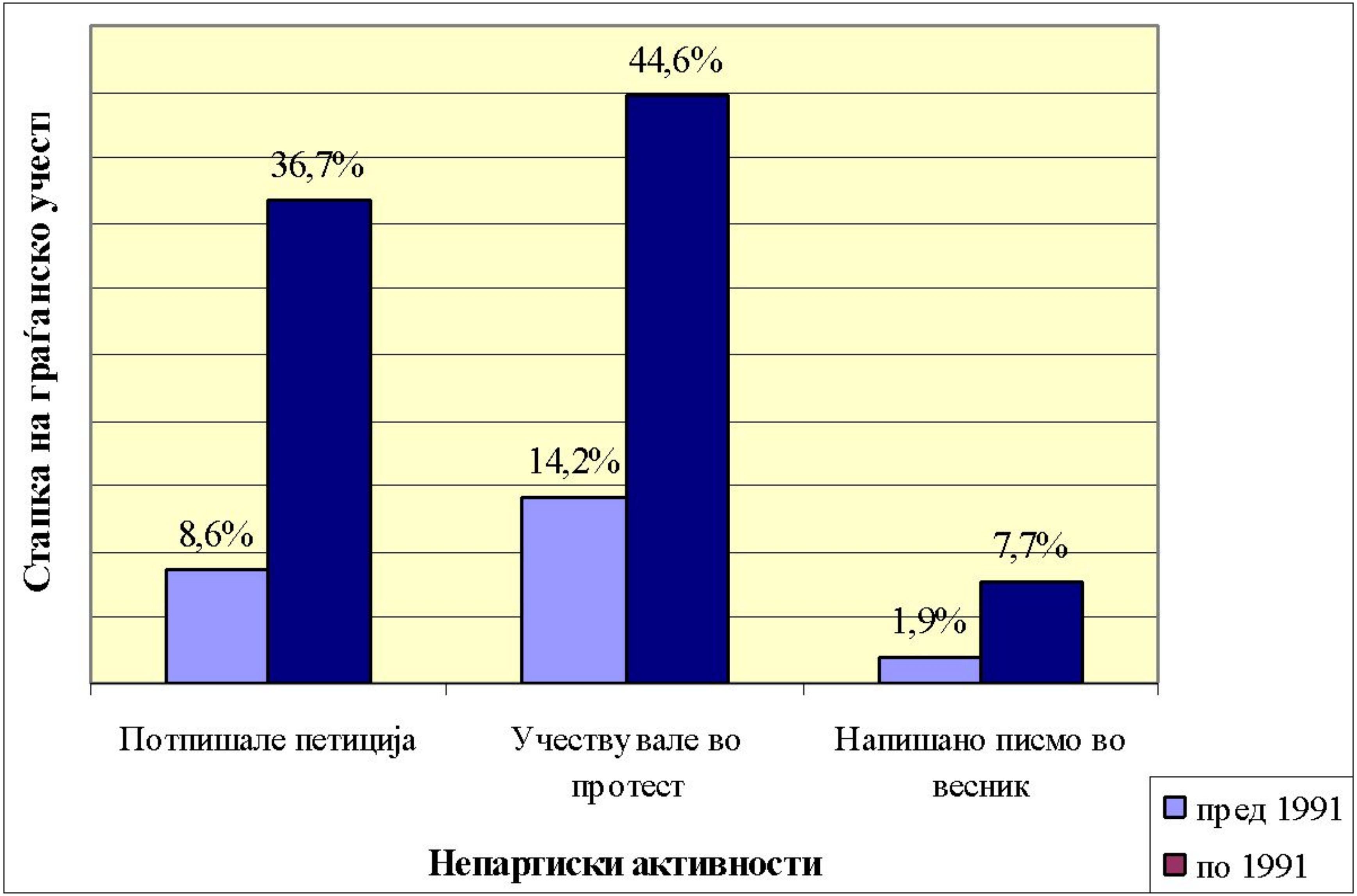

Широчина на граѓанското учество

- **Добротворни прилози:** Висока самоперцепција за добротворство (77%), а ГО остваруваат 2% од буџетот од индивидуални добротворни прилози
- **Членство во ГО:** Еден од четири македонски граѓани се членови на барем една ГО
- **Волонтерство:** 67,9% од испитаниците не навеле дека посветиле време на волонтерски активности во последниот месец
- **Колективни акции во заедницата:** 32,7% од испитаниците учествувале

Длабочина на граѓанското учество

- **Добротворни прилози:** 32,4% донирале во претходната година

Длабочина на граѓанското учество

- **Волонтерство:** 16,1% биле волонтерски ангажирани од 1 до 5 часа, 7% работеле 6-10 часа и 9% од испитаниците работеле над 11 часа
- **Членство во граѓанските организации:** Од учесниците во регионалните советувања, кои се членови на граѓанските организации, 12,6% членуваат во 2 организации, а 13,5% во 3 организации.
- Според примерокот на заедницата: 13,7% се членови на граѓанско општество
  - 28% од нив се членови на синдикат и
  - 15% на организациите на жени
  - 15% се членови на организациите за спорт и хоби.

Разновидност на учесниците во граѓанското општество

- **Број на организации 2003 година**: 5.289 регистрирани организации
  - 1.512 регистрирани во Адресарот на граѓанските организации и 858 граѓански организации во потесна смисла на зборот.
- **Просечна македонска граѓанска организација**:
  - е регистрирана во Скопје (или во друг поголем град)
  - е управувана од мажи (исклучок женски организации),
  - се занимава со спорт и рекреација (или култура и уметност)
  - има етнички хомоген состав

Разновидност на учесниците во граѓанското општество

- Репрезентативност во однос на **етничка припадност**:
  - 47% етнички Македонци,
  - 7% етнички Албанци
  - 29% се идентификуваат како мешани
  - Сите **социјални групи** се претставени во граѓанското општество, но не еднакво
  - Помала застапеност на сиромашните и жителите на руралните заедници

Разновидност на учесниците во граѓанското општество

Застапеност на жените во раководствата

Разновидност на учесниците во граѓанското општество

Застапеност на етничките заедници во раководствата

Етничка припадност	Број	Процент
Македонци	690	80,4%
Албанци	46	5,4%
Срби	10	1,2%
Турци	11	1,3%
Роми	53	6,2%
Власи	10	1,2%
Босанци	0	0,0%
нема податок	38	4,4%
	858	100%

Разновидност на учесниците во граѓанското општество
Географска распределба на граѓанските организации

Регион	БДП (ПКМ во САД$)	Вкупно жители (1994)	Вк. НВО	НВО/ 1000 ж.	Градско насел.	Вк. НВО/ град	НВО/ 1000 ж.	Селско насел.	Вк. НВО /село	НВО/ 1000 ж.
Скопски	11.964	545.228	2.454	4,5	444.299	2.381	5,4	100.929	73	0,7
Кумановско-кратовски	3.541	163.841	309	1,9	89.500	327	3,7	74.341	5	0,1
Брегалнички	5.104	201.525	557	2,8	121.896	535	4,4	79.629	22	0,3
Струмички	6.050	168.481	390	2,3	68.466	325	4,7	100.015	65	0,6
Повардарски	5.591	131.035	329	2,5	92.087	311	3,4	38.948	18	0,5
Пелагониски	6.905	201.338	822	4,1	159.803	759	4,7	82.793	63	0,8
Езерски	4.192	212.874	590	2,8	96.195	539	5,6	116.679	51	0,4
Полошки	3.076	280.352	400	1,4	91.352	326	3,6	189.000	74	0,4
Македонија	6.850	1.945.932	5.851	3,0	1.163.598	5.481	4,7	782.334	370	0,5

Разновидност на учесниците во граѓанското општество

Од 5.289 граѓански организации 2.320 организации се регистрирани во Скопје (или 43,8% од сите организации).

- Однос урбано - рурално 10:1 или
- 5 организации/1.000 жители во урбаните во однос на 0,5 организации/1.000 жители во руралните средини

Ниво на организација

- **Постоење и ефективност на чадорските организации**:
  - околу 200 чадорски организации
  - организирани според целна група (жени, ромски организации и сл.), струката на нивните членови (лекари, новинари) или сектор на дејствување (пример, животна средина).
  - ад-хок коалиции и мрежи
  - голема ефикасност при итни потреби или задоволување краткорочни цели

Ниво на организација

- **Саморегулација**: нема
- **Инфраструктура за поддршка:** мал број посреднички организации кои во биле извор за поддршка на развојот на граѓанските организации
- **Меѓународни контакти:** 1/5 од организациите

Ниво на организација

Ниво на делување

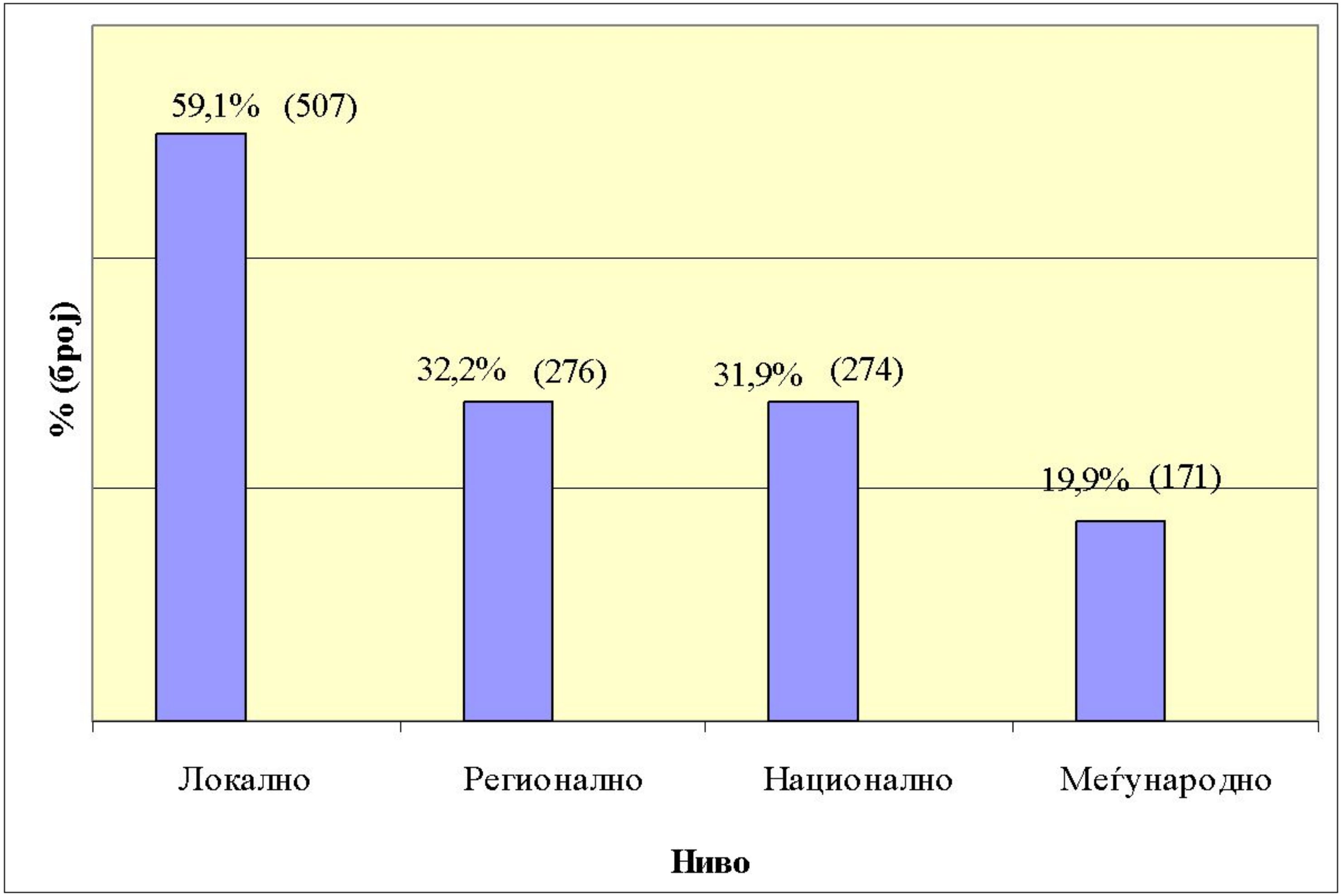

Меѓусебни односи

Ниво на размена на информации и соработка

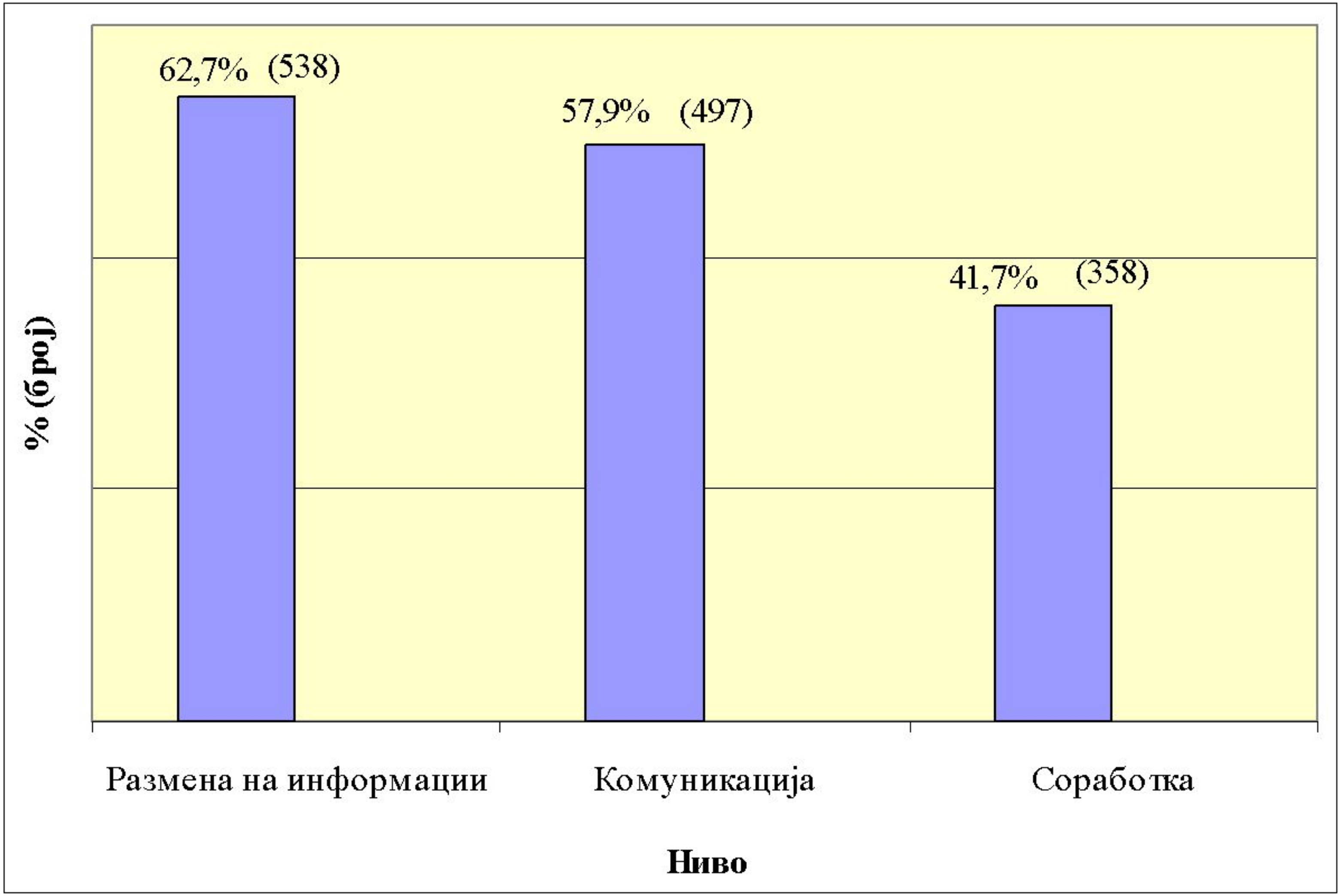

Ресурси

- Несоодветни (недоволни) финансиски ресурси
- Зависност од мал број на извори и голема зависност од странски донатори
- Подобри човечки ресурси, граѓанските организации се потпираат главно на волонтери
- Недостасуваат планови за развој на персоналот
- Соодветна опрема и услови за работа
- Недоволно користење на Информатички технологии (46,68% немаат електронска адреса)

Структура - заклучоци

- Умерена и небалансирана
- „Малцински синдром“ – организирано учество на граѓаните (20-30%)
- Недоволна вклученост на етнички Албанци, сиромашни, рурална средина
- Јаз меѓу урбаните и руралните заедници
- 3К – Комуникација, координација, кооперација (соработка)
- Недоволни ресурси и диверзификација (зависни од странски донации)

Вредности

- Дали граѓанското општество промовира и применува позитивни општествени вредности?

Вредности 2,1

Ненасилство	3,0
Родова еднаквост	2,3
Толеранција	2,0
Искоренување на сиромаштијата	2,0
Зачувување на животната средина	2,0
Демократија	2,0
Транспарентност	1,3

Демократија

Применување на демократијата во граѓанските организации

- Перцепција: применуваат внатрешна демократија (76% од испитаниците)
- Пракса: поделба на управните и извршните функции??
- Собранието овозможува вклучување, но често е формално

Демократија

Активности за промоција на демократијата

- Организациите се активни во промоција на демократијата
- Мобилизација на поддршка од јавноста??

Транспарентност

Корупција во граѓанското општество

- Не постојат докази за корупција помеѓу ГОи
- Многу помала во граѓанскиот сектор
  (Transparency International)
- Сомнежи поттикнати од:
  - недостаток на доверба,
  - меѓусебните обвинувања и
  - недоволната транспарентност во работењето

Транспарентност

Финансиска транспарентност на граѓанските организации

- 53% од ГОи: финансиски извештаи достапни на јавноста
- Мал круг на луѓе има пристап до финансиски податоци
- Отчетност и одговорност кон донаторите
- Финансиски менаџмент и презентирање финансиски информации??

Транспарентност

Активности на граѓанските организации за подобрување на транспарентноста

- Незначително промовирање на транспарентноста на владата
- Отсуство во однос на деловниот сектор
- Примери на активности:
  - мрежа Македонија без корупција,
  - активности на Транспарентност Македонија,
  - Организација на потрошувачите
- Неефективноста на државните институции обесхрабруваат

Толеранција

Толеранција во граѓанското општество

- ГО создава отворен простор за расправа
- Поделеноста на општеството се одразува и во ГО
- ГПМ е обид за создавање толерантна атмосфера

Толеранција

Активности за унапредување на толеранцијата

- ГО се битни актери во промоцијата на толеранцијата (74% од испитаниците)
- Интензивни активности како одговор на Косовската криза и вооружениот конфликт во Македонија

Ненасилство

Ненасилство во граѓанското општество

- Насилството е ретка појава
- Ненасилниот пристап доминантен дури и за време на меѓуетничкиот конфликт
- Инцидентна појава на вербална манифестација на нетрпеливост

Ненасилство

Активности за промоција на ненасилство и мир

- ГОи се многу активни во промоцијата на ненасилството (86% од испитаниците)
- Активности како одговор на оружени конфликти и вооружување
- Активности кои го третираат насилството како социјална појава

Родова рамноправност

Родова родова рамноправност во граѓанското општество

- Жените се еднакво застапени во граѓанското општество (70% од испитаниците)
- Жените се еднакво застапени како лидери во ГОи (55% од испитаниците)
- Жени на раководни позиции во ГОи: 25,4%
- Нема случаи на нефер третман од актерите на ГО

Родова рамноправност

Примена на родовата рамноправност во граѓанското општество

- 40% од анкетираните ГОи тврдат:
  - презремени мерки за родовата рамноправност
- Увидот во 5 организации покажува:
  - такви мерки не се интегрирани во документите

Родова рамноправност

Активности на граѓанското општество за унапредување на родовата рамноправност

- ГОи имаат важна улога во промовирање (38% од испитаниците)
- Активности за подобрување на положбата во политиката, на работното место, во семејството, здравствена едукација
- Инструменти: кампањи, лобирање, конференции, обуки, СОС телефони, прифатилишта и др.

Искоренување на сиромаштијата

Активности на граѓанското општество за искоренување на сиромаштијата

- ГОи се недоволно активни (69% од испитаниците не можат да се сетат на активности)
- Отсуство/исклученост на сиромашните од ГОи
- Примери на активности:
  - синдикати,
  - социохуманитарни организации,
  - здруженија на маргинализирани групи (хендикепирани, самохрани мајки, Роми),
  - земјоделски здруженија.

Животна средина

Активности на граѓанското општество за одржување на животната средина

- Граѓанското општество е битен фактор (69% од испитаниците наведуваат примери на активности)
- Примери:
  - лобирање за Закон за животна средина,
  - Национален акциски план за животна средина,
  - акции за подигнување на јавната свест кај граѓаните.

Вредности-заклучоци

- **Вредности – најголемо богатство на граѓанското општество**
- **Високи вредности на мир, родова еднаквост и оддржлива животна средина**
    - Ненасилство и толеранција, доминантни дури и за време на меѓуетничкиот конфликт
    - Граѓанското општество континуирано и интензивно го промовира концептот на родова еднаквост
- **Транспарентност и внатрешната демократија слаба точка**
    - Неподелба на управните и извршните функции и судир на интереси
- **Недоволно внимание на борба против сиромаштијата**